

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

Кафедра психології

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKOBOTO OCBIТНЬOTO KOМПОНЕНТА
ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма Менеджмент організацій і адміністрування

Гарант освітньої програми д.е.н., професор Колосов Андрій Миколайович

1. Назва освітнього компонента.	Психологія управління
2. Рік (роки) навчання.	3
3. Семестр / семестри.	6
4. Кількість кредитів ECTS.	5
5. Відомості про викладача (викладачів).	Дубчак Галина Михайлівна, доктор психол. наук, професор, galyna.dubchak@gmail.com
6. Мета вивчення освітнього компонента (в термінах результату навчання й компетентностей).	<p>Метою викладання ОК є формування у здобувачів вищої освіти фундаментальних уявлень та базових знань з психології управління для успішного опанування подальших навчальних дисциплін фахового циклу; формування системи спеціальних знань щодо психологічних підходів у сучасній управлінській парадигмі; оволодіння сучасними психологічними методами ефективного використання людських ресурсів; розуміння психологічних основ системного управління організаціями; набуття вмій психологічного аналізу внутрішнього й зовнішнього середовища організації і практичних навичок психологічного забезпечення професійної діяльності, прийняття адекватних управлінських рішень для створення належного соціально-психологічного клімату в колективі.</p> <p>Завданнями ОК є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретико-методологічними засадами психології управління в організації та психологічними проблемами, що виникають в організації та управлінні людьми; • формування здатності діагностувати психологічні типи та стилі керівників та орієнтуватися в системі впливу лідерства на ефективність діяльності організації в цілому; • сприяння набуттю майбутніми фахівцями досвіду формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі, гармонізації соціальних стосунків в організації та ефективної стратегії поведіння у разі виникнення конфліктних ситуацій; • сприяти розвитку роботи в команді, здатності до критичного мислення, здібності мотивувати людей, уміння вирішувати складні проблеми, вміння налагоджувати міжособистісні контакти. <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні психологічні аспекти управлінської діяльності та функції управління, особливості різних стилів керівництва та їх ефективність. • сучасні підходи до публічного управління та адміністрування, сучасні теорії управління і управлінських культур, особистісні обмеження в управлінській діяльності; • розуміти сутність психологічних аспектів лідерства та його розвитку в межах організації та його вплив на формування організаційної культури; • особливості застосування психологічних методів управління на практиці та закономірності ефективної

	<p>комунікації в організації, умови забезпечення позитивної мотивації працівників.</p> <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати соціально-психологічні процеси і явища в організаціях, надавати рекомендації психологічного характеру з метою підвищення ефективності управління та приймати практичні рішення для покращення умов ефективної взаємодії; • виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців, організувати та аналізувати процеси формування згуртованості та психологічного клімату в команді; • демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей, вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності; • надавати науково обґрунтовані рекомендації щодо можливості проектування професійної кар'єри в організації.
<p>7. Методи навчання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вербальні – лекції, дискусії, співбесіди. 2. Наочні – схематично-графічні, пояснювально-ілюстративні. 3. Проектні – моделювання, графічні. 4. Розрахункові. 5. Самостійні – вивчення джерел, додаткових питань, здійснення спостережень, аналіз даних, підготовка звітів. 6. Контрольно-звітні – захист практичних і самостійних робіт, виконання модульних і підсумкової робіт, проходження тестів і надання відповідей на екзаменаційні питання
<p>8. Навчальний освітній компонент забезпечує формування ряду загальних та спеціальних компетентностей</p>	<p>ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.</p> <p>СК9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.</p> <p>СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.</p> <p>СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.</p>
<p>9. Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.</p> <p>ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.</p> <p>ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.</p> <p>ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів</p>

	<p>мотивування персоналу організації.</p> <p>ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.</p> <p>ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідальне та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.</p> <p>ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.</p>
10. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування освітнього компонента)	Освітній компонент базується на системі знань, які здобувачі вищої освіти отримали після вивчення Теорії організацій, Менеджменту, Управління персоналом.
11. Зміст освітнього компонента	<p>Див. табл.1,2.</p> <p>Модульні роботи – зміст і перелік завдань і питань подається на освітньому порталі перед початком навчального семестру – для денної форми;</p> <p>Підсумкова контрольна модульна робота – для заочної форми.</p> <p>Самостійна робота здобувача вищої освіти – зміст і перелік завдань і питань до самостійної роботи подається на освітньому порталі перед початком навчального семестру.</p>
12. Список рекомендованої навчальної літератури	Див. п.16.
13. Форми та методи оцінювання	<p>Для <i>денної</i> форми:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінювання виконання практичних завдань – 40 балів; – оцінювання самостійної роботи здобувача – 20 балів; – оцінювання 2-х модульних робіт по 10 балів, разом – 20 балів; – оцінювання відповідей на екзаменаційні тести або питання – 20 балів; – разом 100 балів. <p>Для <i>заочної</i> форми:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінювання виконання практичних завдань – 40 балів; – оцінювання самостійної роботи здобувача – 30 балів; – оцінювання виконання підсумкової роботи, або відповідей на екзаменаційні тести та питання – 30 балів; – <i>разом</i> 100 балів.
14. Шкала оцінювання	За діючим у ЗВО положенням (Табл 3).
15. Технічні вимоги до комп’ютерного та іншого технічного обладнання, яке забезпечує навчальний процес:	Комп’ютер/ноутбук, програмне забезпечення: ОС Windows, Офісний пакет Microsoft Office. вільний доступ до мережі Інтернет, Локальна мережа Wi-Fi, наявність програм Viber, Zoom, Microsoft Teams, Освітній портал (http://do.luguniv.edu.ua).
16. Мова викладання	Українська
17. Feedback курсу	Наприкінці курсу ЗВО пропонується Анкета, що містить питання щодо змістової частини, форм та методів подання навчального матеріалу, а також передбачає висловлення вражень від проходження курсу. Отримані відповіді допоможуть удосконалити викладання курсу.

Таблиця 1

Зміст освітнього компонента

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота
1.	Психологія управління як галузь психологічної науки	9	2	2		5	8				8
2.	Психологія організації як соціальна система управління.	10	2			5	11	2			9
3.	Організаційна ефективність: її рівні та фактори впливу	7	2			5	9				9
4.	Психологія груп в організаціях	9	2	2		5	9				9
5.	Взаємовідносини людей у групах	9	2	2		5	11		2		9
6.	Особистість в трудовому колективі	9	2	2		5	9				9
7.	Психологія особистості керівника	10	2	2		6	9				9
8.	Психологічні особливості стилів керівництва	10	2	2		6	11	2			9
9.	Влада та лідерство в організації управління персоналом	10	2	2		6	9				9
10.	Мотивація діяльності в системі управління	10	2	2		6	8				8
11.	Психологічні аспекти управлінських рішень	10	2	2		6	10		2		8
12.	Комунікативні засади управління людьми	10	2	2		6	9				9
13.	Управління конфліктами в організації	10	2	2		6	10	2			8
14.	Психогігієна в управлінні. Ризик психічного перевантаження в управлінській діяльності, його причини та наслідки.	10	2	2		6	9				9
15.	Психологічні аспекти та проблеми управління в екстремальних ситуаціях	10	2	2		6	9				9
16.	Засоби психологічного захисту та регуляція поведінки людини в організації	10	2	2		6	9				9
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	150	32	28		90	150	6	4		140

Таблиця 2

Теми практичних занять

№п/п	Назва теми	Години,
------	------------	---------

		Дфн/Зфн
1.	Основні принципи психології управління. Методи психології управління	2/0
2.	Організація як система: сутність, функції та ознаки організацій. Теорії організацій	2/0
3.	Психологічні аспекти управління особистістю та трудовим колективом	2/2
4.	Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації	2/0
5.	Групова диференціація. Психологічні передумови групової динаміки	2/0
6.	Колектив та його ознаки. Чинники, що впливають на ефективність роботи групи	2/0
7.	Психологічний зміст функцій управління керівника	2/0
8.	Труднощі, вимоги та обмеження у роботі керівників	2/0
9.	Концепції (теорії) та типологія лідерства	2/2
10.	Сутність і теоретико-прикладні засади мотивування	2/0
11.	Процес розробки та прийняття рішень	2/0
12.	Проблеми ефективності комунікації в організації	2/0
13.	Сучасні психотехнології роботи з міжособистісним конфліктом	2/0
14.	Способи боротьби зі стресом. Методи профілактики стресу	2/2
Разом		28/4

Таблиця 3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
63-74	D	задовільно	
50-62	E		
21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендована навчальна література

Основна навчальна література:

1. Спіцина Л.В. Психологія управління: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра напряму підготовки «Психологія»/ Л. В. Спіцина – Запоріжжя:«А+», 2018. – 139 с.
2. Старовойтенко Н. В. Психологія управління: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни [Електронний ресурс] / авт.-упор. : Н. В. Старовойтенко, В. І. Осипенко, І. А. Чемерис, Л. І. Білик, С. І. Ключка ; М-во освіти і науки України, ЧДТУ. – Черкаси : ЧДТУ, – 2020. – 300 с.
3. Прищак М. Д. Психологія управління в організації : навчальний посібник / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Вінниця, 2016 – 150 с.

4. Психологічний супровід формування демократичних засад та профілактики і розв'язання конфліктів у закладі освіти / авт. кол.: В. М. Горленко, І. В. Марухина, В. Г. Панок, В. В. Предко, В. В. Рибалка, Д. Д. Романовська, Н. В. Сосновенко; за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : Ніка-Центр, 2021. 168 с.
5. Сивогракова З. А., Алексеєнко Н. В. Психологія конфліктів. Соціально-психологічний вимір управління конфліктами: Конспект лекції. – Харків: УкрДУЗТ, 2020. – 52 с.
6. Балабанова Л. В. Конфліктологія : навч. посібник / Л. В. Балабанова, К. В. Савельєва. - К. : Професіонал, 2019. - 280 с.

Додаткова навчальна література:

1. Головка О.В., Лисак Н.О., Петренко Н.В. Конфліктологія : конспект лекцій для студ. вищ. навч. закл. Харків : ХДУХТ, 2018. 117 с.
2. Головка О.В., Лисак Н.О., Петренко Н.В. Конфліктологія : конспект лекцій для студ. вищ. навч. закл. Харків : ХДУХТ, 2018. 117 с.
3. Дубчак Г. М. Оцінка і прогнозування професійної стресостійкості майбутніх фахівців / Г. М. Дубчак // «Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)). - К.: Наукові перспективи. - 2021. - № 2(2). - С.188-197
4. Дубчак Г. М. Психодіагностична модель прогнозування рівнів професійної стресостійкості майбутніх фахівців соціономічних професій / Г. М. Дубчак // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАНП України. – К. ; Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – Т. VI, вип. 15. – С. 33-40
5. Єфименко М.О. Роль лідерства в системі управління персоналом на підприємстві / М. О. Єфименко // Економіка та управління підприємствами. 2018. №24. С. 157– 162.
6. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник / Є. В. Тихомирова, С. Р. Постоловський. – 2-ге вид., випр. – Суми : Університет. книга, 2018. – 240 с.
7. Легомінова С.В., Гусєва О.Ю., Воскобаєва О.В. Психологія підприємства та бізнесу: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2019. 257 с.
8. Лозниця В. С. Психологія менеджменту. Теорія і практика: навч. посіб. / В.С. Лозниця. – К.: ТОВ «УВПК«Екс Об», 2001. – 515 с.
9. Лугова В. М. Основи самоменеджменту та лідерства : навчальний посібник / В. М. Лугова, С. М. Голубєв. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 212 с.
10. Опорний конспект лекцій із дисципліни “Конфліктологія” [Електронний ресурс] / укладачі: О. В. Головка, Н. О. Лисак, Н. В. Петренко. – Х. : ХДУХТ, 2018. – Режим доступу: <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/2552/1/Конфліктологія.Опорний.конспект.лекцій.pdf>.
11. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління. 2-ге видання, доповнене ("Академвидав") [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://academia-rs.com.ua/product/203>.
12. Резвих Є., Булах І. Мотивація професійної діяльності дорослих / Є Резвих, І. Булах // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2022. Серія 12. Психологічні науки Випуск №17 (62). - URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/37076/Rezvykh.pdf?sequence=1>
13. Свидрук І. І. Психологічні передумови формування інноваційного стилю управління розвитком персоналу // Вісник Одеського національного університету. Економіка : науковий журнал. – м. Одеса. – 2019. – Том 24 Випуск 5 (78). – С. 105-109.
14. Свидрук І. І. Психологічні передумови формування інноваційного стилю управління розвитком персоналу // Вісник Одеського національного університету. Економіка : науковий журнал. – м. Одеса. – 2019. – Том 24 Випуск 5 (78). – С. 105-109.

15. Свидрук І. І. Роль психології управління у вирішенні управлінських проблем в діяльності організацій // Розвиток маркетингової діяльності в умовах економічної глобалізації: матеріали X міжнар. наук.-практ. конференції, 24 квітня 2018 р. – Одеса: Одеська державна академія будівництва та архітектури. – 2018. – С.177-181.
16. Свидрук І. І. Роль психології управління у забезпеченні економічної безпеки підприємства // Актуальні проблеми економіки і торгівлі в сучасних умовах євроінтеграції: матер. наукової конф. проф.-викладацького складу і аспірантів, 12-13 травня 2015 р. – Львів: ЛКА, 2015. – С. 383-384.
17. Свидрук І. І. Управління конфліктами та соціальними експектаціями в діяльності організацій // Науковий вісник НЛТУ України. – Львів: Вид-во НЛУУ, 2019. Випуск 29 (9) – С. 98-107.
18. Соколенко В. А. Основи управлінського консультування : навч.-метод. посіб. / В. А. Соколенко, О. Ю. Лінькова. – Харків : НТУ «ХП», 2018. –216 с.
19. Dubchak H. Analysis of strategies against stresses of future professionals of socionomy occupations / H. Dubchak // Social Welfare : Interdisciplinary approach. – 1, no 6. – 2016. – P. 17-29

Інформаційні ресурси

- <http://nplu.org/> - Національної парламентської бібліотеки України
- <http://pidruchniki.ws/> - освітній ресурс
- <http://www.nbuv.gov.ua/> Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського
- Open Science in Ukraine (OSU) – комплексна підтримки наукових журналів в мережі Інтернет. URL: <https://openscience.in.ua/doi-suffix.html>.
- The Article of the Future. URL: <https://www.elsevier.com/connect/the-article-of-the-future>.
- Web of Science. URL: <https://apps.webofknowledge.com>
- Аналітично-практичний портал з інновацій – Режим доступу: <http://www.innovations.com.ua/>.
- Інтернет-портал для управлінців. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/>
- Менеджмент-блог. – Режим доступу: <http://blog.management.com.ua/>.
- Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>.
- Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
- Реєстр наукових фахових видань України. URL: <http://nfv.ukrintei.ua/>.
- Урядовий портал України. Електр. режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.

19. Перелік питань для підготовки до екзамену: 1. Роль психологічних знань у діяльності керівника. 2. Предмет, об'єкт і завдання психології управління. 3. Психологічні методи вивчення особистості в системі управління. 4. Соціально-психологічні методи вивчення організації в структурі управління. 5. Основні закони психології управління. 6. Поняття людиноцентристського підходу в управлінні. 7. Основні теорії лідерства: теорія рис, ситуативна теорія, синтетична теорія. 8. Професійно важливі якості керівника. 9. Психологічні типи керівників. Труднощі у роботі керівника. 10. Управлінські ролі керівника. 11. Поняття стилю управління та його зв'язок з особливостями мислення, прийняття рішення, спілкування. 12. Психологічний зміст функцій управління. 13. Особистість підлеглого як об'єкт управління: психоаналітична, поведінкова, гуманістична теорія особистості. 14. Основні мотиви праці, їх урахування в управлінській діяльності. 15. Структура особистості. Спрямованість особистості. Потреби. Соціальні установки, їх вплив на поведінку людини. 16. Врахування темпераменту підлеглих в управлінській діяльності. 17. Врахування характеру підлеглих в управлінській діяльності. 18. Самооцінка особистості. Рівень домагань та локус контролю підлеглого. 19. Поняття

комплексу неповноцінності. Види комплексів, їх урахування. 20. Емоційна сфера особистості. Врахування індивідуального прояву емоцій підлеглих. 21. Соціальний та емоційний інтелект керівника та його роль в прийнятті рішень. 22. Важкі емоційні стани особистості, їх сутність, причини виникнення. 23. Механізми психологічного захисту, їх роль (З. Фрейд). 14 24. Управління емоціями. Аутотренінг та самонавіювання як релаксаційні та саморегулювальні техніки 25. Види стресів в управлінській діяльності, їх попередження та способи подолання. 26. Стан депресії; причини та способи подолання. 27. Поняття про вольову поведінку людини. Етапи вольової дії. 28. Основні вольові якості людини. Формування волі. Способи подолання ледарства та управління трудовою дисципліною. 29. Поняття про здібності, професійні управлінські здібності, розвиток здібностей підлеглих. 30. Управлінське спілкування, його роль в діяльності керівника. 31. Комунікативний аспект спілкування. Бар'єри на шляху успішної комунікації. 32. Прийоми правильного слухання, доцільність застосування прийомів слухання. 33. Невербальні сигнали спілкування, їх роль в ситуаціях ділового спілкування. 34. Інтерактивний аспект спілкування. Типи взаємин у спілкуванні. Порухення комфортної взаємодії в процесі спільної діяльності. 35. Поняття маніпулятивної поведінки. Маніпуляції в управлінській діяльності. Протидія маніпуляторам. 36. Перцептивний аспект спілкування. Психологічні механізми сприйняття та розуміння особистості співрозмовника. 37. Поняття атракції у спілкуванні. Створення позитивного враження в процесі спілкування. (Д. Карнегі). 38. Врахування впливу національних особливостей та національного стилю спілкування на ділові стосунки учасників міжнародного спілкування. 39. Публічний виступ. Структура виступу. Прийоми ораторського мистецтва. 40. Бесіда як форма ділового спілкування. 41. Основні види ділових нарад, особливості підготовки і проведення. 42. Ділові переговори, їх підготовка та етапи. 43. Сутність управлінського впливу керівника. Переконавання. Навіювання. Зараження. 44. Розпорядження керівника як форма управлінського впливу. Методи передачі управлінського розпорядження. 15 45. Види критики, правила застосування критики та компліменту. 46. Конфлікт в управлінській діяльності, його структурні компоненти та роль у розв'язанні проблем особистісного та ділового характеру. 47. Класифікація конфліктів. Конфлікти конструктивні та деструктивні. Внутрішньоособистісні конфлікти. Міжособистісні конфлікти. Міжгрупові конфлікти. Конфлікт між особистістю і групою. 48. Динаміка виникнення і розвитку міжособового конфлікту. 49. Основні джерела і причини виникнення конфліктів в управлінні. Стратегії поведінки у конфліктній ситуації. 50. Люди, важкі у спілкуванні. Способи спілкування з конфліктною особистістю. 51. Керівник як посередник в конфліктних ситуаціях між підлеглими. Прямі та опосередковані методи управління конфліктами в ролі «третейського судді». 52. Соціально-психологічні параметри колективу. 53. Формальні та неформальні стосунки в колективі. 54. Феномени групової життєдіяльності, їх врахування в управлінській діяльності. 55. Стадії розвитку колективу. Роль керівника в згуртуванні колективу. 56. Соціально-психологічний клімат колективу, чинники його формування. 57. Проблема лідерства в групі. Типи лідерів. 58. Проектна команда. Командні ролі. 59. Розробка і прийняття командного рішення (стадії реалізації проекту). 60. Методи розробки і прийняття творчих управлінських рішень (евристичні методи). 61. Методи підбору персоналу в організації. 62. Здоров'я керівника. Життєві кризи і діяльність керівника. 63. Імідж керівника та імідж організації. Складові іміджу керівника.